

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

Cicle 'La igualtat efectiva de dones i homes, un repte de país'. Sessió 'Presència de les dones en l'àmbit de les STEM (ciències, tecnologia, enginyeria i matemàtiques)'.

Palau del Parlament – 19 de setembre de 2016

Consellera, ponents, diputades, diputats, membres del cos consular, representants de les universitats, representants del professorat, senyores i senyors, és un plaer donar-los la benvinguda a aquesta nova sessió del cicle que treballem ja des de fa temps, aquesta n'és la quarta sessió, 'La igualtat efectiva entre dones i homes, un repte de país'.

Avui tenim entre nosaltres la consellera i parlarem de la presència de les dones en àmbits tan importants com les ciències, la tecnologia, l'enginyeria i les matemàtiques, una de les moltes desigualtats, i penso que la reflexió que farem enriqueix els nostres punts de vista.

Malauradament, però, abans de començar, els voldria recordar que divendres ens vam despertar amb la notícia d'una nova víctima, una nova víctima de la violència masclista, a Esplugues, que, de confirmar-se, serà la quarta dona morta per aquesta causa en el que va d'any a Catalunya. Cadascuna d'aquestes morts ens colpeja com a éssers humans, com a persones, però també com a país, i ens recorda que no podem deixar de treballar, que no podem deixar de treballar fins que entre tots eradicuem aquesta xacra. Fins que no ho aconseguim no podem descansar. No podem descansar ni com a representants de la societat ni tampoc com a societat. Perquè l'índex de democràcia dels països també es mesura per l'índex de violència contra les dones.

Evidentment, ara els parlo d'una violència extrema, d'una violència terrible. Però aquesta desigualtat es manifesta en el dia a dia a la nostra societat, és present en tots els àmbits i en diversos graus, i avui aquí parlarem d'aquesta desigualtat en el terreny de les ciències, la tecnologia, l'enginyeria i les matemàtiques.

Evidentment, arrosseguem el pes històric del masclisme, en el camp de la investigació científica. Si mirem enrere, ens costa trobar noms de dones que hagin destacat en aquest

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

camp. No solament a Catalunya, arreu del món. Si ara vostès pensen en quantes dones coneixen, és difícil... I no és per falta de capacitat, no és perquè les dones no estiguem preparades per fer-ho. No, no és per això, sinó perquè senzillament no han pogut dedicar-s'hi. No solament no han pogut dedicar-s'hi, sinó que, a més a més, avui, encara ara, és molt difícil trobar dones que liderin un projecte científic, un projecte d'investigació. És a dir, no és tampoc una cosa del passat. Sí que hem avançat, els últims vint anys hem avançat molt, però no som on hauríem de ser i voldríem ser. Encara ens costa trobar dones al capdavant de projectes de recerca.

Els donaré unes dades que confirmen això que dic. En les 26 edicions del premi Nacional de Recerca s'han premiat 43 persones, entre les quals només 2 dones. Les medalles Narcís Monturiol van ser creades l'any 1982 per la Generalitat per guardonar les persones que han contribuït de manera destacada al progrés científic i tecnològic de Catalunya. De les primeres 65 medalles que es van atorgar, només 2 van ser per a dones. En la darrera convocatòria, l'any 2015, se'n van concedir 16. Hi havia 4 dones, una tercera part. El programa ICREA Acadèmia, nascut el 2008 amb l'objectiu d'impulsar i premiar l'excel·lència en la recerca del professorat de les universitats públiques de Catalunya..., des del 2008 fins ara s'han concedit 164 guardons, dels quals 50 a dones, és a dir, menys d'una tercera part. Les dones són majoria en la branca de les ciències mèdiques. Si mirem qui treballa en les branques mèdiques, la majoria són dones. En canvi, quan mirem la recerca biomèdica, menys del 40 per cent dels qui s'hi dediquen són dones. I molt menys encara si parlem de les ciències exactes, si parlem d'enginyeria o si parlem de tecnologia.

Aquesta evident desigualtat en el camp de la investigació contrasta amb les dades acadèmiques, amb les dades dels estudiants. Per exemple, si prenem les dades del segon curs de batxillerat de ciència i tecnologia del darrer any, veurem que les noies representen el 47 per cent dels aprovats, gairebé la meitat. I a més a més amb molt més èxit, amb molt millors notes, que no els nois. Aquesta és la realitat que tenim. És a dir que les dones demostren la mateixa capacitat que els homes per a l'aprenentatge, per a la investigació científica, i en canvi veiem que després hi ha una manifesta desigualtat en el món de la investigació.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

Per què la desigualtat en el professorat universitari, o per exemple en els llocs de direcció de les universitats? Per què aquesta manifesta desigualtat en aquests llocs de comandament de les universitats si veiem que l'èxit escolar i les capacitats són els mateixos? Per què les dones són minoria a l'hora de liderar projectes d'investigació? Quina és la realitat a què s'enfronten les dones quan volen fer carrera en aquests àmbits científics? I què fa el govern de la Generalitat per corregir-ho? En quins aspectes ens en sortim, ho fem bé, i en quins no ho fem bé?

Tant de bo que després d'aquesta jornada, en què hem intentat reunir persones, dones, que ens parlin de la seva experiència, que ens donin la seva opinió, pel que fa a la seva feina, entre les quals la consellera, tinguem respostes a aquesta situació que vivim.

I ara ja passo la paraula a la senyora Carme Luque, que és la directora de la marató de TV3, a qui vull agrair especialment que s'hagi ofert per conduir aquest debat.

Gràcies.

(Cloenda)

Bé, abans de res vull donar les gràcies a les participants per haver compartit aquí amb nosaltres les seves opinions, les seves experiències i, en definitiva, també una part del que ha estat la seva experiència vital; també voldria donar les gràcies a la Carme Luque per la seva disposició a moderar el debat, i als assistents per la vostra presència.

A mi m'agradaria, abans de cloure l'acte, destacar una sèrie de punts que heu anat traient.

La Núria ha dit, i també s'ha dit ara al final: "Fa trenta anys, quan jo vaig fer metal·lúrgia, em vaig trobar sola, i ara veig que està igual." Per tant, això ens diu que tenim molta feina a fer, que el repte és un repte, però també és un problema, com deia la consellera. Tenim molta feina a fer. És veritat que s'ha millorat, però no som on hauríem de ser.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

La Therese ha dit una cosa clau: “Els projectes tecnològics fets amb diversitat són millors.” De fet, heu remarcat que el que cal és aconseguir la introducció de la dona en tots els àmbits de la nostra societat, que s’enriqueixen amb la seva mirada, i per tant també el món tecnològic, com el cas que explicaves de les pàgines web.

I a mi m’ha agradat una cosa que has dit, perquè jo sempre ho dic, també: “Mai no s’ha de dir que no.” Ho comparteixo totalment. Mai no s’ha de dir que no. Tu deies abans que moltes vegades les dones no fem les coses perquè diem que no, perquè pensem que no estem preparades, o ens plantejem si ho estem o no ho estem. “Seré capaç, jo, de fer això?” No hi ha cap home que s’ho plantegi. Ho fa. Llavors, mai no diguem que no –mai no diguem que no. Som capaces de fer-ho absolutament tot.

També, la Laura deia, i és veritat, que cal canviar la imatge dels científics, perquè cap nen o nena ho vol ser, perquè al científic se’l veu aquell despistat amb ulleres grosses que està en el seu món. Si presentessin el científic com una persona que fa moltes coses, que inventa, tots els nens ho voldrien ser. Per tant, els estereotips pesen molt.

La Sílvia..., m’ha agradat molt, el que ha dit, perquè ha parlat de la importància de la curiositat per despertar vocacions científiques. I ha parlat també de la família i ha agraït la feina als professors. M’agrada molt, això, sentir-ho, perquè el binomi aquest família/escola és el que funciona, és la clau de l’èxit escolar.

I la consellera us ha demanat una cosa cabdal, també: que entreu a l’aula perquè les noies us vegin com un model i despertar-hi així vocacions científiques.

I pel que fa a la reflexió que fèieu sobre fer lleis o no fer lleis, a veure, fer lleis és necessari, o imprescindible. Però no n’hi ha prou. Nosaltres tenim una llei que es va aprovar al final de la legislatura passada, aquesta llei de la igualtat efectiva entre dones i homes. Però una llei després s’ha de complir. És a dir, què us vull dir amb això? Que la llei no és eficaç, no té cap valor real, si no va acompanyada de la presa de consciència i el compromís de la societat per una determinada qüestió. Per tant, podem fer lleis, però el que hem de tenir clar és que per a la igualtat d’oportunitats el que cal és una responsabilitat, un canvi de mentalitat, un canvi d’actituds, un canvi de valors. És a dir, és una revolució, d’alguna manera. Podem fer la llei, però si la llei no s’acompanya d’aquest canvi social no serà efectiva. I això passa. En el tema de la igualtat de gènere, això

PARLAMENT DE CATALUNYA

Carme Forcadell i Lluís

Presidenta

passa. Ho hem vist amb el tema de la violència contra les dones, quan fa vint anys moltes dones no anaven ni a denunciar els maltractaments de què eren víctimes. Ni a denunciar-los, anaven, perquè encara s'havien de sentir culpabilitzades. En canvi, penso que ara, com a societat, hem fet un pas endavant, en això.

I en una cosa que no és tan greu, evidentment, com és la desigualtat, crec que també avancem. Pel que fa a la recerca científica en concret, la recerca és un progrés per a la humanitat, i, evidentment, aquest progrés per a la humanitat no pot prescindir ni del talent, ni de les capacitats, ni de la manera de veure el món de les dones, i per tant s'ha de fer conjuntament. Jo, generalment, sóc optimista, i crec que d'aquí a vint anys haurem avançat. Encara no serem on volem ser, però penso que sí que haurem avançat.

I, per acabar, us vull tornar a donar les gràcies a totes, perquè crec que heu aportat el vostre gra de sorra a l'hora de fer aquesta petita part de la nostra revolució, revolució de valors, d'actitud i mental, per aconseguir aquesta igualtat efectiva entre homes i dones.

Moltíssimes gràcies, i us esperem a la propera sessió.